

ՉԱՐԽԱՓԱՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ
CHARKHAPAN SOORP ASDVADZADZIN

HOLY CROSS CHURCH OF ARMENIA
NEW YORK, NEW YORK
SEPT. 13 & 14, 1986

ՕԾՈՒՄ ՉԱՐԽԱՓԱՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ՆԿԱՐԻՆ
ԵՒ
ՄԱՏԱՂՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽԱՋԵՆՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ՝

ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ Ս. ԽԱՉ ՀԱՅՑ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ՀՈՎԱՆԱԻՈՐՈՒԹԵԱՄԲ՝

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ
ԳԵՐՇ. Տ. ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ՝ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝

ԱՄԵՆ. Տ. ԾՆՈՐՀՔ ԱՐՔ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆԻ
ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՑ

ՇԱԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 13 ԵՒ 14, 1986

HOLY CROSS CHURCH OF ARMENIA

NEW YORK

ՕԾՈՒՄ ՉԱՐԽԱՓԱՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ՆԿԱՐԻՆ

ԵՒ

ՄԱՏԱՂՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽԱՋԵՐՆՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ՝

ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ Ս. ԽԱՉ ՀԱՅՑ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ՀՈՎԱՆՆԱԴՈՐՈՒԹԵԱՄԲ՝

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ

ԳԵՐԾ. Տ. ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ՝ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝

ԱՄԵՆ. Տ. ԾՆՈՐՀՔ ԱՐՔ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆԻ

ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐԻՈՑ

ՇԱԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 13 ԵՒ 14, 1986

HOLY CROSS CHURCH OF ARMENIA

NEW YORK

Կողքի նկարը գործն է

Արուստագէտ՝ Սիմոն Սամսոնեանի

Ամենապատիւ Ս. Ծնորդ Արք. Գալուստեան
Պատրիարք Հայոց Թուրքիոյ

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐԸ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴԵՐԸ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻԻ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔԻՆ ՄԷՋ

Հին դարերէն ի վեր պատկերներ գործածական եղած են Քրիստոնէական Եկեղեցիի մէջ: Յիսուսի անձնագործ պատկերին շատ տարածուած ասանդութիւնը, ինչպէս նաեւ Աստուածամօր մէկ նկարին գոյութիւնը ստաբելական շրջանակին մէջ, արձագանգներն ու վկայութիւններն են վերեւ կատարուած հաաստումին: Իսկ անոնց գոյութիւնը եւ գործածութիւնը կանխագոյն դարերուն անթխելիօրէն կը հաստատուի Հոմի ստորերկրեայ Քրիստոնէական գերեզմանավայրերուն մէջ, որոնք այսօր «Գաթագոմպ» կը կոչուին, եւ որոնցմէ ոմանց հնոյութիւնը կը բարձրանայ մինչեւ երկրորդ դար: Կակուղ եւ կրաքարային վայրերու մէջ փորուած այս «թիւնեղան» սրահները հարիւրաւոր քիլօմէթրներով կը տարածուէին քաղաքին ներքեւ եւ տեղ-տեղ անլի ընդարձակ սրահներ ալ ձեւացած էին ուր հալածական եկեղեցին իր պաշտամունքները կը կատարէր անարգել: Ասոնց պատերուն վրայ մինչեւ մեր ժամանակները հասած են բարի Հովիի, Աստուածամօր, հացերու հրաշքին եւ նման բազմաթիւ պատկերացումներ:

Ինչպէս որ Աստուած Եկեղեցիի կարգ մը անդամները կ'օժտէ յատուկ շնորհներով, «ոմանց կուտայ իմաստութեան խօսք, ոմանց՝ գիտութեան խօսք, ուրիշներուն՝ բժշկութիւն կատարելու շնորհք» եւլն եւլն (Ա. Կոր, ԺԲ. 4-11): Այնպէս ալ Աստուած կարգ մը տեղերու եւ պատկերներու հրաշք գործելու շնորհք կուտայ: Անոնցմէ օգտուելու համար պայման է, որ մօտեցողներ ալ օժտուած ըլլան «հաատքի» շնորհով: Այս երկուքը, Աստուծոյ փրկարար եւ բուժիչ զօրութիւնը եւ մարդկային հաատքը երբ իրարու միանան, կը ծնի հրաշքը: Բացայայտ է որ հրաշքի ակը եւ աղբիւրը նոյնն են Աստուած է, եւ ոչ թէ մարդը կամ սրբապատկերը: Սուրբը կամ պատկերը միջնորդներ են միայն Աստուծոյ հրաշագործ զօրութիւնը մարդուն փոխանցելու. մարդ այդ զօրութեան գործակից կը դառնայ հաատքով, առ նուազն արգելք չըլլալով Աստուծոյ ներգործութեան՝ թե՛րահաատութեամբ:

Աստուածային հրաշագործ այս զօրութեան եւ շնորհին արժանացած պատկերներէն մէկն էր մեր մէջ Արմաշի վանքին Աստուածամօր առագ սեղանի նկարը, որ ծանօթ էր «ՉԱՐԽԱՓԱՆ» Ս. Աստուածածին անունով: Անոր ուխտի կ'երթային Իսթանպուլի սրբապատկեր եւ շրջակայ գաւառներու հայ ժողովուրդը Խաչվերացի տօնին, իրենց ցաւերուն եւ ախտերուն դարման գտնելու հաատքով եւ յոյսով. եւ կամ պարզապէս իրենց սէրն ու յարգանքը յայտնելու «Չարխափան» Ս. Աստուածամօր պատկերին: Իսթանպուլի մէջ անոնք որ այս կամ այն պատճառներով չէին կրնար մինչեւ Արմաշ երթալ, կ'այցելէին Իսթանպուլի Գարակիւմբի թաղի Ս. Յովհանն Ոսկեբերան Հայոց եկեղեցին, որ եւս կար Աստուածամօր հրաշագործ մէկ պատկերը: Այս Եկեղեցին հրոյ ճարակ դարձած է 1900-ին, ուրկէ մեծ դժուարութեամբ ազատուած է՝ մասամբ մը խանձուած վիճակի մէջ՝ Աստուածամօր այս նկարը եւ Օրմանեան Պատրիարքի տնօրինութեամբ փոխադրուած է Պալաթու թաղին Ս. Հրեշտակապետաց Եկեղեցին, ուր կը մնայ ցայսօր: Այն օրէն ասդին՝ եւ Արմաշի Աստուածամօր պատկերին անչաչտանալէն ի վեր՝ Պալաթի Եկեղեցին դարձած է ուխտագնացութեան նշանաւոր վայր յատկապէս Խաչվերացի տօնին, երբ ոչ միայն հայ հաատացեալներ, այլ նաեւ յոյներ, հրեաներ եւ իսլամներ կը խրոնուին իրենց անբուժելի հիւանդներով, առհասարակ հաշմանդամներով եւ համրերով: Դժբախտաբար արձանագրութիւն չի պահուիր, քայց գրեթէ ամէն տարի լուր կը տարածուի որ մէկ-երկու բժշկութիւններ կատարուած են:

Արդ, կ'իմանանք որ Նիւ Եորքի Իսթանպուլի սրբապատկեր կը փափաքին, վերի քաղաքի Ս. Խաչ Եկեղեցին նման ուխտավայրի մը վերածել, առնուազն օժտել զայն «Չարխափան» հրաշագործ Աստուածամօր նկարին վերարտադրութեամբ: Բարեպաշտական եւ հաատաւոր ձեռնարկ մըն է ասիկա, արժանի ամենքիս գնահատանքին եւ քաջալերութեան:

Մեր օրհնութիւնը կուտանք բոլոր անոնց, որոնք այս բարի մտածումը ունեցած՝ ծրագրած եւ իրագործած են այս ձեռնարկը: Աստուած ընդունական ընէ անոնց աշխատանքը, աղօթքը եւ ուխտը:

Աղօթարար

Ծնորդ Արքեպիսկոպոս Գալուստեան
Պատրիարք Հայոց Թուրքիոյ

Գերազնորհ Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեան
Առաջնորդ Ամերիկայի Հայոց Արեւելեան Թեմի

«ՀԱՒԱՏՔ ՔՈ ԿԵՑՈՒՍՑԵՆ ԶՔԵԶ»

Երկրագունդին վրայ մարդուն կողմէ իրագործուած որեւէ նուաճում անկասկածօրէն խոր հաւատքի արդիւնք է:

Ս. Գիրքին մէջ արձանագրուած մեր Տիրոջ բոլոր պատգամներուն մէջէն հետեւեալ խօսքը ամենէն աւելի կը սահմանէ հաւատքի ներգործ զօրութիւնը. «Քու հաւատքդ պիտի ապրեցնէ քեզ»:

Առանց հաւատքի բարոյական կեանք գոյութիւն չի կրնար ունենալ, առանց հաւատքի որեւէ ծրագրում պատրանք է միայն եւ առանց հաւատքի արտասանուած որեւէ աղօթք՝ դատապարտուած է դէպի երկինք ճամբու ընթացքին չքանալու:

Հայ ժողովուրդին հաւատքի արտայայտութիւնները կը գտնենք իր պատմութեան էջերուն մէջ, իւրաքանչիւր սերունդի հոգիին փրկութիւնը կենսատրոյ: Նոյնպիսի հաւատքի մը արդիւնքն է Նիւ Եորքի Ս. Խաչ Եկեղեցոյ հոգեւոր Հովիւին, Ծխական Խորհուրդին եւ Գործադիր Ցանձնախումբին որոշումը՝ Եկեղեցոյ մէջ գետեղելու Չարխափան Ա. Աստուածածնի նկարը, որպէս զի հաւատացեալները դիմեն Աստուածածնի բարեխօսութեան՝ խափանելու համար չարն ու չարիքը:

1986 Սեպտեմբեր 13-ը ուխտի օր մը պիտի ըլլայ Ս. Խաչ Հայց. Եկեղեցոյ եւ շրջակայքի հաւատացեալներուն համար, երբ Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք Ամեն. Տ. Շնորհք Արք. Գալուստեան պիտի կատարէ օծումը Չարխափան Ա. Աստուածածնի իղաներկ նկարին:

Մեր ժողովուրդը յաճախ դիմած է Ս. Կոյսի բարեխօսութեան եւ Անոր ներկայացուցած է իր խնդրանքներն ու աղաչանքները: Եւ մեր հաւատացեալներուն համար Անոր ուղի մը կը բացուի դէպի երկինք բարձրացնելու իրենց սրտաբոխ աղօթքները:

Պատմութիւնը ցոյց տուած է որ Հայ ժողովուրդին հաւատքը հրաշագործ է:

ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Առաջնորդ

Սեպտեմբեր 1986
Նիւ Եորք, Ն.Շ.

THE CITY OF NEW YORK
OFFICE OF THE MAYOR
NEW YORK, N.Y. 10007

September 13, 1986

To All In Attendance
Feast of the Exaltation of the Holy Cross
Holy Cross Church of Armenia
580 West 187th Street
New York, New York 10033

Greetings:

On behalf of more than seven and a half million New Yorkers of all faiths and of all national backgrounds, I salute His Beatitude Archbishop Shnork Kaloustian, Patriarch of the Armenians in Turkey, on the celebration of the Feast of the Exaltation of the Holy Cross.

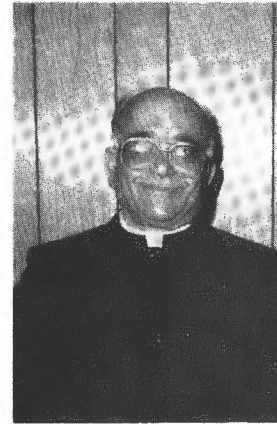
This also marks the Patronal Feast of the Holy Cross Church of Armenia, which plays such a vital role in the spiritual and community life of our City.

With all good wishes to His Eminence, Archbishop Manoogian; to Rev. Father Guregh Kalfayan; and to Hagop Uryan and Hagop Samsonian, whose hard work and dedication have assured that this will be memorable two-day celebration.

Sincerely,

Edward I. Koch
Mayor

This page is sponsored by
JACK (HAGOP) SAMSONIAN

ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՈՎԻԻԻՆ ԽՕՍՔԸ

Սիրելի Հաստացեալներ,

Տարիներով Սուրբ Խաչ Հայաստանեայց Եկեղեցին եղած է ձեզի հոգեկան սնունդի, զօրացման, մխիթարութեան, յուսադրութեան, աղօթքի աղբիւրը: Տարիներով այս եկեղեցիին մէջ պահած էք մեր կրօնական եւ ազգային ասանդութիւնները:

Մեր հայրերու շունչովը, աղօթքներովը, շարականներովը կենդանի պահեցիք այս եկեղեցին, այս օտար ափերուն վրայ: Ահաասիկ, նոր կեանք, նոր կենդանութիւն բերիք դուք այս եկեղեցիին կամարներուն տակ գետեղելով ՉԱՐԽԱՓԱՆ ԱՍՏՈՒԱ-ԾԱՍՏՈՐ ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ նկարը, եւ եկեղեցիին դռները բացիք Հայուն եւ օտարին իբրեւ ուխտավայր:

Մենք կը զգանք թէ՛ այս նկարը հոգեւոր կեանքի, ներշնչումի եւ զոհումակութեան պատճառ է մեր բոլորին համար:

Ուրախութեամբ եւ հաճոյքով է որ կը շնորհատրենք մեր եկեղեցիին բոլոր անդամները, Ծխական Խորհուրդը, Օծման Յանձնախումբին բոլոր անդամները որոնց անխոնջ ջանքերով այս եկեղեցին հասարակ տուն մը, աղօթքի տուն մը ըլլալով հանդերձ՝ կ'ըլլայ նաեւ ուխտավայր մը հայ եւ այլ հաստացեալներու համար:

Որդիական մեր ջերմ զգացումները կը յայտնենք Թեմիս Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Թորգոմ Ա. Արք. Մանուկեանի որ քաջալեր հանդիսացաւ այս աշխատանքին իրագործումին եւ յաջողութեան համար:

«Թագաւոր Երկնաւոր, զԵկեղեցի քո անշարժ պահեաւ»:

Սղօթարար՝

Կիրեղ Ա. Քննչ. Գալֆայեան
Հոգեւոր Հովիւ

ԾԽԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԱՏԵՆԱՊԵՏԻՆ ԽՕՍԺԸ

Սիրելի բարեկամներ,

Հայաստանեայց Եկեղեցին օրհնուած է աանդոյթիւններով եւ սովորոյթիւններով որոնք մեր ազգին թանկագին գանձերն են, եւ որոնց կառչելով Ան կարողացած է իր գոյատեւումը ապահովել նոյնիսկ մեր պատմութեան ամէնէն մութ օրերուն:

Աստուածամօր այս գեղեցիկ նկարը Յիսուս Մանուկով, զոր սիրալոճար վերարտադրեց արժէքատր արուեստագէտ Տիար Սիմոն Սամսոնեան, նոր յատերսմ մը պիտի ըլլայ մեր եկեղեցական գանձարանին մէջ: Նկարը որ ժողովրդական ասացումաձքով կը կոչուի ՉԱՐԽԱՓԱՆԻ, դարերով մեր ժողովուրդին ինչպէս նաեւ ոչ հայերու եւ ոչ քրիստոնէաներու՝ հաւատքի եւ ներնշումի ակը եղած է: Ունեցած ենք եւ մինչեւ հիմա ունինք Չարխափանի նուիրուած ուխտատէղիներ ուր ժողովուրդը հաւատքով կը դիմէ իր բարի փափաքներուն իրագործման ինչպէս նաեւ բժշկութեան համար: Ծատեր այդ նկարին պզտիկ մէկ օրինակը կը կրեն իրենց վրայ որպէսզի անոր միջոցաւ չարը խափանուի:

Չարխափանի պզտիկ մէկ նկարը հայրս ինձի յանձնեց զինուոր երթալէս սուսք որպէսզի անվտանգ եւ ապահով տուն վերադառնամ: Այդ նկարը մինչեւ այսօր վրաս կը կրեմ, եւ անիկա մեր արուեստագէտին ուղղեցոյցը եղաւ Չարխափանի նկարը վերարտադրելու գործին որպէսզի հոս եւս շարունակուի այս բարի սովորոյթիւնը:

Այս առթիւ յանուն մեր եկեղեցիին Ծխական Խորհուրդին եւ Հովիտին կը փափաքինք մեր որդիական երախտագիտութիւնը յայտնել Ամեն. Տ. Ծնորհք Ա. Արք. Գալուստեանի, Պատրիարք Հայոց Թուրքիոյ, որ իր Նիւ Եորք այցելութեան միջոցին՝ սիրով ընդունեց թեմիս Առաջնորդ Գերշ. Տ. Թորգոմ Ա. Արք. Մանուկեանի միջոցաւ իրեն ուղուած մեր հրաւերը եւ մեր եկեղեցին այցելելով կը կատարէ այս նկարին սրբագործումը: 13 Սեպտեմբեր 1986 թուականը անմոռանալի օր մը պիտի ըլլայ մեր բոլորին համար, եւ Չարխափանի նկարը որ կը գետեղուի մեր եկեղեցիին մէջ, պիտի ըլլայ ներշնչման աղբիւր մը վերանորոգելու մեր հաւատքը եւ նուիրումը մեր եկեղեցիին եւ աանդոյթիւններուն:

Իմ մտղթանքն է որ ամէն Հայ իր զաւակներուն փոխանցէ այն սէրը եւ գուրգուրանքը զոր ինքը կը զգայ ազգային ժառանգութիւններուն հանդէպ:

Մնամ յարգանքով
Ի դիմաց Սուրբ Թաշ Եկեղեցոյ Ծխական Խորհուրդի

Հագոփ Սրբեան, Աստուանապետ

The Chairman's Message

Dear Friends,

The Armenian Church has been blessed with traditions and customs which have sustained our nation with an enduring courage and a creative spirit, through thick and thin of our long history.

The beautiful painting of the Holy Mother of God, with the baby Jesus in her arms, by Mr. Simon Samsonian —a noted artist and painter— will be a new precious relic to be added in the treasury of our traditions.

This sacred icon has been, back in our homeland, venerated by generations of Armenians, as well as by non-Armenians and even by Moslems for its power of thwarting the evil; popularly known as "Charkhapan Soorp Asdvadzadzin".

A pocket size copy of this sacred icon was in the possession of my family for over a century. In being instrumental of having this icon reproduced and placed in our church, my sole purpose was to help revive the dormant tradition of Charkahpan Soorp Asdvadzadzin among the members of our Parish and its many friends in this area.

We gratefully acknowledge the fact that, in response to our request, His Beatitude Patriarch Snork Kaloustian, consented to include a visit to our church in his busy schedule in the New York City.

The consecration service of the beautiful painting presided by His Beatitude on September 13, 1986, will certainly leave an indelible impact on our minds and souls, will continue to be a source of inspiration by extending to us the opportunity of renewing our dedication to our church, our people and our traditions.

Members, friends and the Parish Council of the Holy Cross Church, should be thankful to God for the opportunity of witnessing this history making event.

Reflecting on its significance and the manyfold implications, I strongly feel that we should bear the responsibility of passing it to the next generation, by instilling in our children and grandchildren the love, respect and loyalty to traditions and customs which we hold so dearly.

Sincerely
Hagop Uryan
Parish Council Chairman

ՆՈՐ ՈՒՍՏԱՏԵՂԻ ՄԸ

Ինձի համար տարբեր փորձառություն մը եղաւ Նիւ Եորքի Ա. Խաչ Եկեղեցոյ մէջ զեւեղուելիք Չարխապիան Ա. Աստուածածնի նկարին օծման եւ այդ առթիւ կատարուելիք Մատաղօրհնութեան Յանձնախումբի ատենապետութիւնը ստանձնել:

Պէտք է խոստովանիմ որ առաջին անգամն է որ Հայ կեանքէն ներս նման պատասխանատու պաշտօն մը ստանձնեցի: Յանձնախումբի առաջին հանդիպումին՝ երբ ձեռնարկին մանրամասնութիւններուն մասին խօսեցանք, այն ատեն ատելի զգացի ծանրութիւնն ու պատասխանատուութիւնը ինձի վստահուած պաշտօնին: Սակայն շնորհիւ Եկեղեցոյ Հոգեւոր Հովիւին, Ծխական Խորհուրդի Ատենապետին, Յանձնախումբի եւ Երգչախմբի անդամներուն համերաշխ գործակցութեան՝ յարուցուած դժուարութիւններն ու խոչընդոտները հարթուեցան, ձեռնարկին նկարագիրը ատելի պայծառացաւ եւ աշխատանքը իր բնական հունին մէջ մտաւ:

Ինձի համար ուրախութիւն եւ նոյն ատեն յուզիչ էր նկատել թէ Յանձնախումբի իրաքանչիւր անդամ ինչպիսի նուիրումով կը մօտենար իրմէ պահանջուած աշխատանքին եւ ինչպիսի հաւատքով կ'արտայայտուէր Չարխապիան Ա. Աստուածածնի նկարին զօրութեան մասին:

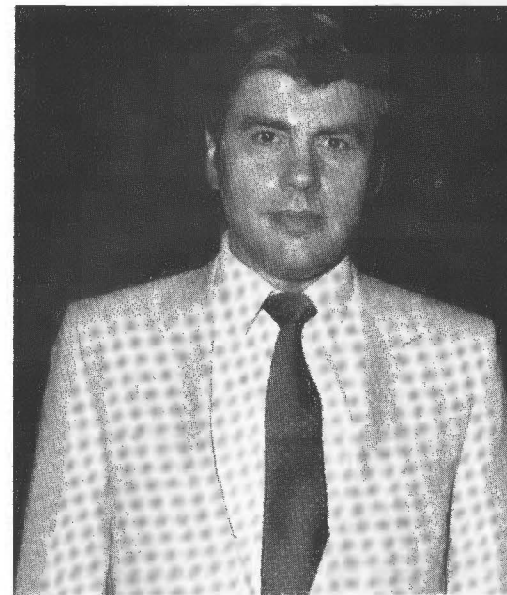
Այս նախաձեռնութեան համար արդէն իսկ ստացուած է Ամերիկայի Հայոց Արեւելեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Թորգոս Արք. Մանուկեանի օրհնութիւնը, եւ երբ Առաջնորդ Սրբազան Հայրը տեղեկացուց թէ Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք Ամեն. Տ. Ծնորհք. Արք. Գալուստեան ընդունած է իրեն եղած հրաւերը եւ ներկայ գտնուելով պիտի կատարէ նկարին օծումը եւ մատաղօրհնութիւնը՝ բոլորիս խանդավառութիւնը նոր թափ ու եռանդ ստացաւ:

Սեպտեմբեր 13-14ի հանդիսութիւնը երկար ամիսներու ծրագրումի եւ նուիրեալ աշխատանքի արդար արդիւնքն է, եւ վստահ եմ որ Գործադիր Յանձնախումբի անդամները պիտի կարենան իրենք զիրենք երջանիկ զգալ՝ այսպիսի կարեւոր ձեռնարկի մը յաջողութիւնը վայելելով:

Ահաասիկ այս առիթով Նիւ Եորք եւ շրջակայքի Հայ հաւատացեալները այժմ ունին նոր ուխտատեղի մը

ՅԱԿՈՒԲ ՍԱՄՍՈՆՅԱՆ

Ատենապետ Գործադիր Յանձնախումբի

A NEW SHRINE

It was a different experience for me to be the chairman of the Committee for the Consecration of the Charkhapan painting and the Madagh Blessing which will take place at Holy Cross Church of Armenia, New York City.

I have to confess that it is the first time that I have accepted a responsible position in the Armenian Community.

At the first meeting of the committee when we discussed the particulars, it was then that I felt the gravity of the responsibility given to me with this position. But, with the help of the Parish Priest, the Parish Council Chairman, the Committee and the Choir members, harmony reigned and all our problems were resolved. It was then that the character of the work of the committee became clear and our endeavors continued.

It was a joy to see the dedication of the committee members to their given tasks and to see the way in which they expressed themselves about the divine strength of the Charkhapan painting.

After we received the Blessings of His Eminence Archbishop Torkom Manoogian, Primate of the Diocese of the Armenian Church of America, our enthusiasm was unsurpassed, when he informed us that His Beatitude Archbishop Shnork Kaloustian, Patriarch of the Armenians of Turkey had graciously accepted the invitation to consecrate the painting and bless the Madagh.

This auspicious occasion which will take place on September 13 & 14, 1986 is the outcome of many months of planning and dedication. I am sure that the committee members will be pleased at the successful consummation of this event.

Now, the Armenians have a New Shrine. This Shrine is a symbol of the staunch faith of our people.

Hagop Somsonian
Committee Chairman

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ
«ՉԱՐԽԱՓԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ»Ի ՆԿԱՐԻՆ

Ֆաթիհ Սուլթան Մեհմետ Բ.-ի օրով, Պոլսոյ թաղերէն, Էտիրնէ Գաբույի մէջ ժեզուիթներու պատկանող երկու եկեղեցիներ կային՝ Ս. Նիկողայոս եւ Ս. Աստուածածին, ուր հանրածանօթ էր Չարխափան Ս. Աստուածածնի նկարը՝ պատրաստուած 1475 թուականին:

Գաւառներէն փախչող առաջին գաղթական Հայեր կը հաստատուին այս շրջանին մէջ: Հակասակ իրենց անկայուն եւ անապահով վիճակին, կը բանակցին ժեզուիթներու հետ եւ կը գնեն Ս. Աստուածածին եկեղեցոյ կէտը՝ իրենց կրօնական արարողութիւնները կատարելու համար:

Ժամանակի ընթացքին թրքական կառավարութիւնը կը գրաւէ այդ գոյգ եկեղեցիները եւ մզկիթի կը վերածէ: Ս. Աստուածածին եկեղեցոյ մէջ գտնուող Չարխափան Ս. Կոչսի նկարը կը մնայ հալերուն մօտ:

1829 թուականին երբ օծումը կը կատարուի Պոլսոյ Գարակէօմրիւկի Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցոյ՝ հրաշագործ այդ նկարը կը բերուի եւ կը զետեղուի եկեղեցոյ մէջ, որուն շնորհիւ յիշեալ եկեղեցին մեծ համբաւի կը տիրանայ եւ ուխտի օր կը նշանակուի Հինգշաբթի օրերը:

Հայ թէ ոչ-հայ ուխտաւորներ մօտաւոր եւ հեռաւոր թաղերէ գունդ առ գունդ կը դիմեն Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցին Չարխափան Ս. Աստուածածինէն խնդրելու իրենց ուխտերուն կատարումը եւ Անոր մատուցանելու իրենց աղօթքները:

Այն հաւատացեալները որոնք նիւթական միջոցներն ու դիւրութիւնը չունէին դիմելու Արմաշի մէջ գտնուող նոյնանուն Չարխափան Ս. Աստուածածնին, որ կը կողջուէր Մեծ Արմաշի Չարխափան, ուխտի կու գային Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցոյ մէջ գտնուող Ս. Աստուածածնի նկարին — Փոքր Արմաշի Չարխափան—:

1900 թուականին երբ փայտակերտ Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցին հրդեհի զոհ կ'երթայ, Հայ հաւատացեալները կրնան փրկել Ս. Աստուածածնի նկարը եւ փոխադրելով կը զետեղեն Պալաթ թաղի Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցոյ աջակողմեան խորանին վրայ:

Չարխափան Ս. Աստուածածնի նկարը, որուն օրինակները բազմաթիւ հսկեր միշտ կը պահեն իրենց տուններուն եւ կամ պայուսակներուն մէջ, հրաշագործ կը նկատուի ոչ միայն Հայրենուն մօտ՝ այլ նաեւ ուրիշ քրիստոնէայ եւ իսլամ ժողովուրդներու մօտ:

Կը պատմուի որ Սուլթան Մահմուտի աղջիկը, Ատիլէ սուլթան, իր ցաւերուն դարմանը կը գտնէ անձամբ գալով եւ ծնրադրելով Չարխափան Ս. Աստուածածնի նկարին առջեւ: Եւ ի նշան երախտագիտութեան՝ եկեղեցոյ դրան քով մարմար քարով շինել կու տայ մշտահոս աղբիւր մը՝ մասնաւոր արձանագրութեամբ:

Չարխափան Ս. Աստուածածնի նկարը կը շարունակէ ըլլալ գուրգուրանքի առարկան բազմաթիւ ուխտաւորներու, եւ կը շարունակէ սփոփել հաւատքով իրեն դիմողներուն ցաւերը:

**A BRIEF HISTORY OF THE
PICTURE OF "CHARKHAPAN"**

During the reign of the Ottoman Emperor Fatih Sultan Mehmet II, there were two Jesuit churches in Constantinople. One was named St. Nicholas and the other Holy Mother of God in which was the famous painting of the Madonna, painted around 1475.

The first Armenian arrivals from the interior of Turkey, settled nearby these churches. After a while, they contacted the Jesuits and were able to buy half of the church dedicated to the Holy Mother of God where they could perform their religious services.

After a time, the Ottoman government took the church over and converted it to a mosque. The painting of the Madonna which was known among Armenians as "Charkhapan Soorp Asdvadzadzin" remained in the possession of the Armenians.

In 1829 when a church dedicated to St. John the Chrysostom was built in the Karagumruk area of Constantinople, this marvelous painting was brought there. This church became famous because of the miraculous powers of the holy painting. Thursdays were set as the day of pilgrimage for this shrine.

Armenians and non-Armenians from nearby and distant areas visited the shrine in large numbers to pray to the Holy Mother of God, to grant their wishes.

In 1900, when the church was razed to the ground, this painting was saved and placed in the Church of the Holy Archangels in Balat, Constantinople.

This painting has been considered miraculous not only by the Armenians but by other Christian communities and Moslems. It is said that the daughter of Sultan Mahmut, princess Adile who was sick, was cured after she visited this shrine and prayed on her knees to be cured with the intercession of the Holy Mother of God. After her cure as a sign of gratitude, she had an inscribed, marble fountain built near the entrance of St. John the Chrysostom Church.

This painting is still an object of veneration and loving care of the faithful in the Church of Holy Archangels in Istanbul, Turkey, and grants comfort to all who faithfully ask in their prayer for the intercession of "Charkhapan".

Compiled
Rev. Fr. Mamigon Vosganian

*Քաղեց՝
Մամիկոն Ա. Քենյ. Ոսկանեան*

ԿԱՐԾԵՍ ՄԷԿԸ ՎՐՁԻՆՍ ԿՄ.ՈՒԱԶՆՈՐԴԷՐ . . .

Ընդհանրապես նկարներու ընդօրինակութեան պատուէրներ չեմ ընդունիր:

Չարխապիան Ս. Աստուածածնի նկարին ընդօրինակութեան պատուէրը ընդունեցի՝ որովհետեւ առաջարկը ներկայացուցաւ զանկիս Յակոբ Սամսոնեանի կողմէ, եւ ապա իմ ամենէն սրտիս խօսող նիւթը «Մայրութիւնն» է, որուն նուիրուած պատաստներ շատ ունիմ, եւ անոնցմէ մէկ քանին ալ արժանացած եմ մրցանակներու: Ես մայրս չեմ տեսած . . . եւ մանկութիւնս անցուցած եմ որբանոցներու մէջ. այս է պատճառը որ «մայրութեան» կարօտը ունեցած եմ:

Ինձի յանձնուած էր սեւով ներմակ եւ գեղագիտականօրէն ոչ շատ յաջող տպագրուած օրինակ մը Ս. Աստուածածնի նկարին, եւ կը պահանջուէր այդ նկարին գունատը եւ մեծադիր իղաներկ նմանատիպը:

Առաջին ակնարկով այդ նկարը սրտիս ոչինչ խօսեցաւ: Պատաստը պատրաստեցի եւ սկսայ աշխատանքի:

Ահա այստեղ է որ զարմանալին պատահեցաւ: Վրձինի առաջին հարուածէն ետք՝ տարօրինակ զուարթութեամբ եւ երջանկութեամբ պատուեցաւ հոգիս: Գոյներուն ընտրութիւնը որեւէ դժուարութիւն չյարուց: Հոգեկան ուրախութեան մէջ էի: Գործը դիւրին եւ արագ կ'ընթանար, կարծես մէկը ձեռքէս բռնած էր եւ վրձինս կ'առաջնորդէր . . . :

Արթուր Աստուածածնի

Jack & Simon Samsonian Family

*Մրգատանի մը նման կը սիրեմ քեզ, Հայ Լեզուն . . .
Մեր հայրենի պալատէն, պարտէզներէն մնացորդ՝
Դաշարագեղ դուն պուրա՛կ, որ դիմացար դարերու
Եւ կը մնաս միշտ ստոյգ, հին աւիշով կենսայորդ:*

Mr. & Mrs. Hagop Voskinarian

*Քանի մեր երգը հնչում է հզօր,
Եւ հայ մայրերը կրգում են օրօր,
Քո ամենահզօր լոյսը չի հատնի,
Մեր հոգում ջահուած բարբառ մայրենի:*

Mr. & Mrs. S. M. Ardouny

*Քանի լեզու գիտնաս, որդիս, այնքան մարդ ես, իմացիր,
Ամէն լեզունով ամէն ազգի կրծքին վարս ես, իմացիր,
Բայց մայրենիդ թէ անաղարտ սոխակ պահես վարդերում՝
Սարերի մէջ ազգիդ համար Արարատ ես, իմացիր . . .*

Mr. & Mrs. Harry Civan

*Մօրս անան քաղցր ու ազնի իմ հայրենիք,
Հովեր ունես՝ մօրս քնքուշ ձեռքի անան,
Թէն ընկան քո բիր որդիք,
Բայց դու յաւերժ, դու ժամանակն ես անվախճան:*

Mr. & Mrs. Suren D. Fesjian

*Իմ սուրբ հայրենիք, դու սրտիս մէջ ես,
Դու սրտիս մէջ ես, ոչ լեզուիս վրայ,
Իմ սրտի միջից՝ թէ սիրտս ճեղքես՝
Դրոշիդ բոցը պիտի հուրհրայ:*

Mrs. Haik Kavookjian

Դո՛ւն առաջին վանկ շրթունքիս, առաջին վանկ իմ հոգույս,
Նախկին հնչիւն իմ մանկական լեզուիս հեզ,
Որով լացի ու երգեցի միշտ յուզումներս, իղձս ու յոյս,
Իմ մայրենի քաղցրի՛կ բարբառ, ողջո՛ւն քեզ:

Mr. & Mrs. Arev Kirkorian

Վկայ է սակայն բովանդակ երկիր,
Որ մենք կարևոր սպրտմ ենք կրկին,
Եւ ուր հասնում է հայի գիրքն ու գիր
Կենդանի է դեռ հայություն ոգին:

Mr. & Mrs. Khachik Ohanian

Քե՛զ, Հայ Լեզո՛ւ, կը սիրեմ մրգաստանի մը նման . . .
Մեր անցեալին թանձրահիտ ստուերներուն մէջ՝ կարծես
Մէլ-մէկ պտո՛ղ քու բոլոր բառերդ ինծի կ'երեսան,
Որոնց մէջէն կը քալեմ ու կը քաղեմ զանոնք ես:

Torosian Brothers Carpet Co. Inc.

492 Main Street
Fort Lee, New Jersey 07024

Jack and Mike Torosian

Արի՛, եղբայր, փառաբանե՛նք
մեր քաղցրաբառ հայոց լեզուն,
Մեր սրտի ջուր, մեր ձեռքի թուր,
մեր հոգու լար հայոց լեզուն:

Anonymous

*Մայրերն են պահել մեր հայոց երգը,
Երբ մանուկներին օրօր են ասել,
Արցունքն աչքերին, սրտերում վերքը
Մեր ազատ կեանքի օրն են երազել:*

Armen Auto Repair

375 Broad Street
Clifton, New Jersey 07013

Augie Cerkezyan

Mr. & Mrs. Vahram Arslanyan

*Եւ հայ մայրերն են պահում հիմա էլ
Մեր երգը, լեզուն մեր վսեմ ոգին,
Իրենց դարաւոր մայրերին վայել
Սրտով նուիրուած մեր հայրենիքին:*

Mr. & Mrs. V. Baharyan

Mr. & Mrs. Manuel Benzer

*Ես ձեր ձեռներն եմ համբուրում, մայրեր,
Սրբութիւն սրբոց էք դուք իմ հոգում,
Պահպանեցէք միշտ հայրենէկը մեր,
Որ շար յաիտեան մնանք աշխարհում:*

Mr. & Mrs. Vaughn Chambers

In loving memory of Ardemis Zakian

Mary Diane Harrian

In memory of Goodian-Harrian family

*Քանի աշխարհում կայ Արարատ սար,
Ծակատին՝ հայոց փառքն արեւատառ,
Ոչ մի ահեղ ձեռք քեզ չի սասանի,
Մեր սրտից կերտուած բարբառ մայրենի:*

Johnson Avenue Exxon S/C

141 Johnson Avenue
Hackensack, New Jersey 07601

Greg Hamparsumian

Dr. John Ohannes Ounjian

*Քանի կայ հողը մեր հայրենական,
Կան ծաղկունքն անշէջ, ժպտոր մանկան,
Պիտ շողա՛ նման վառ ծիածանի,
Բիրնդեայ քերթուած՝ բարբառ մայրենի:*

Mr. Rupen L. Saddler

Tabibian Enterprises

2195 Route 4E
Fort Lee, New Jersey 07024

*Ու տե՛ս որդիս, ուր էլ լինես,
Այս լուսնի տակ ուր էլ գնաս,
Թէ՛ մօրդ անգամ մտքից հանես,
Քո մայր լեզո՛ւն չմոռանաս . . .*

Mr. & Mrs. Hagop Uryan

A-1 Fort Lee Auto Body & Repair Inc.

454 Main Street
Fort Lee, New Jersey 07024
George Khorozian

Mr. & Mrs. Nurhan Adarian and Family

Alart Jewelry & Diamonds

578 5th Avenue Booth 33
New York, New York 10036
Allan Becer

Mr. & Mrs. Nishan Andonian

Anonymous

Mr. Krikor Anoushian & Mother

Mrs. Alice Aprahamian

In memory of Isahag Aprahamian

Ark Gem Inc.

58 W 47th Street
New York, New York 10036
Kegham Dirielyan - Arek Nisanyan

Arnes Jewelry

578 5th Avenue
New York, New York 10036

Mr. & Mrs. Shah Arslan

Avak Sportswear
6400 Broadway
West New York, New Jersey 07093

Mr. & Mrs. Puzant Balaian
In memory of Dr. Sonia Avakian

Mr. & Mrs. Eli Bogosian

Casis Jewelry Inc.
578 5th Avenue
New York, New York 10036
Levon & Agop Dursunian

Mr. & Mrs. Sam Chapootian

Mrs. Rose Chookazian

Mr & Mrs. David Davidian
In memory of their parents

Delicate Gem Corp.
25 West 47th Street
New York, New York 10036
Mr. & Mrs. Arthur Minnetian

Domani Fine Jewelry, Inc.
48 West 48 Street Suite 202
New York, New York 10036
N. Ara Misak

Elegant Fashion Leathers, Inc.
652 Anderson Avenue
Cliffside Park, New Jersey 07010

Foremost Jewelry Inc.
578 5th Avenue
New York, New York 10036

Mr. & Mrs. Kirkor Gulagaci

Gulian Jewelers Inc.
6126-28 Bergenline Avenue
West New York, New Jersey 07093
Hirant Gulian

Mr. & Mrs. Gregory Hairanian

Mr. & Mrs. James Haroutunian

Mr. & Mrs. Richard K. Haroutunian

Dr. & Mrs. Antranik Hazaryan

Mr. & Mrs. Garo Hosdaghian

International Polishers
578 5th Avenue Room 7 & 8
New York, New York 10036
Apet Kapu

Mr. Leon Kalayjian

Mr. Manuel Kalayjian

Kaprielian Enterprises Inc.
37 West 47th Street
New York, New York 10036
Hratch Kaprielian

Mrs. Nelly Kasparian
In memory of Kasparian, Ghougasian, Kojamanian Families

Mrs. Arshaloos Keababjian

Kevart Mobil
Route 46 West
Little Falls, New Jersey 07424
K. Ucar

Lawton Exxon Auto Service Inc.
678 Bergen Blvd.
Ridgefield, New Jersey 07657

Mayfair Liquors
Onnik Karınca

M. & B. Fashion Inc.
6400 Broadway
West New York, New Jersey 07093
Murat Berberoglu

Mike's Diamond Setting
48 West 48 Street
New York, New York 10036
Mihran Akyemeniciyan

Neuchatel Chocolates
1369 6th Avenue
New York, New York 10019
Krikor Yepremyan

Mr. & Mrs. Nishan Nazar & Family

Nippon Industries, Inc.

1 Grand Avenue
Englewood, New Jersey 07631
Marty Ekmekjian

Mr. Istepan Puskul

Royal Jewel Setting Co.

27 West 47th Street Mez. No. 2
New York, New York 10036
Mirijohn and Hachik Givelekian

Mr. & Mrs. Sahin Saglamer

Mr. & Mrs. Robert Sarafian

Mr. & Mrs. Hampar Shahinian

Mrs. Hatchik Simonian

In memory of her beloved ones

Steve's Auto Repair

339 Valley Road
Clifton, New Jersey 07013

Armenuyi & Robert Taibi

Mr. & Mrs. Henry Takoushian

Three "B" Corporation
65 Atlantic Avenue
Oceanside, New York 11752

Mr. Istepan Toroslar

Mr. Michael H. Touhtarian

Euroteh Motors Inc.
1641 Bergen Blvd.
Fort Lee, N.J. 07024
Zenop Tuncer

Mr. Simon Tutak

Mr. & Mrs. Kirkor Urgancioglu

Mr. Garo Varolian

Mr. Hamparsum Varolian

Mr. & Mrs. Murat Varolian

Mr. & Mrs. Siragan Varolian

Mr. Mrs. Harutyun Varolian

Vihan Costum Tailors
6010 Bergenline Avenue
West New York, New Jersey 07093

Century 21
Ridgeco Realty
632 A Bergen Blvd. Ridgefield, N.J. 07657
Suren Yanur

Mr. & Mrs. Torkom Demirjian

PATRONS

Mrs. Araksi Alboyaciyan

Mr. Mike Chirkiaian

Mrs. L. Hagop Cholakian

Mr. & Mrs. Rupen Gozubuyukoglu

Greg's Mini Market

Route 46 Eastbound
Little Falls, New Jersey 07424

Mrs. Dikranouhi Hajinlian

Mr. & Mrs. Jibrael K. Haroutunian

Dr. & Mrs. Edgar M. Housepian

Mr. & Mrs. Yervant Kantar

Zohra Kebabjian

In memory of Boghos & Edward Kebabjian

Mr. Simon Klanian

Mrs. Anne Kondrajian

Mr. & Mrs. Murad Mikaelian

Near East Importing Corp.

Atlas Terminal Bldg. #3
8000 Cooper Avenue
Glendale, New York 11385

Mrs. Vartouhi Nersesian

Mr. & Mrs. Harry Odabashian

Mr. & Mrs. V. Ohanyan

Mr. Garbis Partikian

Mr. & Mrs. Henry Sanossian

Mrs. Satenig Tarzian

In memory of Terzian & Parinian Families

Mr. & Mrs. Norayr Uryan & Family

Mrs. Anne Zarookian

In memory of Takoohy Bolsetzian

Sevan Shish Kebab House

644 Anderson Avenue
Cliffside Park, New Jersey

Krikor Tailoring

644 Anderson Avenue
Cliffside Park, N.J. 07010

Krikor Pirich

A R O Jewelry Inc.

58 West 47th St. Booth #23
New York, N.Y. 10036

G. Hagobian

A.S.A. Auto Service

1671 Bergen Blvd.
Fort Lee, N.J. 07024

Charlie Sariyan

Avo - Jack Car Service, Inc.

660 Main Street (Cor of Essex St.)
Lodi, New Jersey

Pasha General Carpentry & Cabinets

149A Anderson Ave.
Fairview, NJ 07022

Suren Pasaoglu & Kevork Tasciyan

MEMBERS OF THE COMMITTEE FOR THE CONSECRATION OF CHARKHAPAN
AND MADAGH BLESSING

First row seated: *Marion Haroutunian, Hagop Uryan, Rev. Fr. Guregh Kalfayan-Pastor, Hagop Samsonian-Chairman, Zavart Bogosian*; Second row: *Nubar Kupelian, Norayr Uryan, Manuel Benzer-Treasurer, Dr. Antranik Hazaryan, Hagop Kalfayan-Vice chairman, James Haroutunian, Krikor Anoushian-Secretary, Levon Bogosyan, Eli Bogosian, Rupen Gozubuyukoglu*; Third row: *Aram Gozubuyukian, Murat Varolian, Khachik Ohanian, Harry Civan, Artin Dulgerian, Robert Sarafian, Yervant Kalayciyan*. Missing: *Hilda Biosyan, Manuk Capan, Hirant Gulian, Yervant Kantar, Sirpuhi Mark, Shahan Nazar, Dr. Dikran Tahtaburunian*.

ՄԱՏԱԳՑՈՒ ՈՉԽԱՐ ՆՈՒԻՐՈՂՆԵՐ

Երուանդ Գալայճեան
Մանուէլ Գալայճեան
Նուպար Գարրնճա
Օննիկ Էօզպէկ
Մանուկ Թորոսյար
Կարօ Վարօլեան
Մորատ Վարօլեան
Սիրական Վարօլեան
Արթին Տիլկերեան:

